

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 33. ANUL XIII.

Telegrafulu este de doua ori pe septem-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditur'a
oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiulu prenumeratiu-
nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu an
8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litero
mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 29 Apriliu (11 Maiu) 1865.

Sabiu 23 Apriliu. De póte fi vre-o cugetare a-
supra' trebiloru bisericesci gresita, atunci pe dreptu se póte
dice, ca cugetarea correligionariloru nostri. Archierei si lumeni
Serbi este de totu gresita, prin carea ei afirma, ca noue Ro-
maniloru, cari amu fostu preste un'a suta de ani subt un'a
ierarchia cu ei, nu ne compete nici o parte din fondede ob-
stesci bisericesci, nici un'a monastire cu privilegiu infiintarei
si pe partea noastra a unei Mitropolii.

Lucrulu este de totu tristu, candu astfelu de obiectu,
precum este celu de subt intrebare, se tracteaza in dilele noastre,
si in patri'a noastra, unde civilizatiunea si cultur'a intelectuala
au ajunsu la o trepta mai inalta, cu patim'a despretiului a totu
adeverulu, si fara cea mai mica privire la momentele cele
mai sante, dela care atarna santieni'a religiunei, si onorea
personeloru morali si fizice.

Asia dara noue Romaniloru, precum dicu correligionarii
nostri Archiereii si mirenii serbi, sa nu ne compete nici o
parte din fondurile obstesci bisericesci, pentru ca ierarchi'a
a fostu serbesca!

Obiectulu acest'a, dupa parerea noastra, are doue momente
cardinali, care tragu dupa sine doi factori spre deciderea lui.

Unu factoru este Regimulu, si celalaltu este Biseric'a.

Regimulu ne-au supusu pre noi ierarchiei serbesci preste
voia noastra, si noi n'amu avutu inetrân, si ne-amu supusu,
câci in supunerea acest'a amu aflatu catu-va mangaiere sufle-
tesca, si intre doue rele ni l'amu alesu celu mai micu, câci
supunerea noastra bisericesca subt ierarchi'a serbesca o amu
gasitu a fi unu reu mai micu, decâtu a remané fara nici o
stapanire bisericesca, din cauza câci Regimulu nu vrea sa ne
ierte restaurarea scaunului Mitropoliei noastre dupa apostasia
Mitropolitulu Atanasiu, nici consolidarea noastra bisericesca din
Ardelu si Ungari'a. — Asia dara Regimulu pe bas'a ordina-
tiuniloru sale va ave a aprobá, séu a desaprobá, assertulu
Serbiloru, ca fost'amu, séu n'amu fostu noi Romanii de relegea
greco-orientala din Ardelu si Ungari'a dupa ordinationile gu-
bernamentale fara nici unu dreptu in Biseric'a noastra?

Biseric'a inca ne-au supusu pre noi ierarchiei serbe, si
noi amu ascultat de dens'a in credintia, si presupunere, ca si
ierarchi'a serbesca va asculta de ea, si adeca, ca acesta
ierarchia ne va tracta pre noi dupa intiesulu Canoneloru, in
urm'a caror'a au fostu indatorata a ne mangaiá sufletesco, si
a se nevoi pentru restaurarea Mitropoliei noastre. (.)

Insa dorere, ca noi amu datu Bisericeii ascultare, dar
ierarchi'a serbesca nu.

Déca pâna acum noi Romanii ne plangeamu, ca ierar-
chi'a serbesca ne tracteaza pre noi intr'unu modu vitrigu si
anticanonicu, au potutu cine-va sa nu créda plângerei noastre,
câci Ierarchii serbi afirmu contrariulu; astadi insa nu se mai
póte indoi nimenea despre aceea, ca tanguirile noastre n'aru
fi fostu drepte si temeinice, de órece insisi Ierarchii serbesci,
si cu ei Serbiiloru afirma aievea in adunarea loru biseri-
cesca si in jurnalele loru, ca numai ei cá natia au figuratu
in Biseric'a greco-orientala din Ungari'a, ear Romanii au fostu
numai cá individi singuratici scutiti in Biserica din bunatatea si
grati'a loru; ca numai ei au avutu in Biserica drepturi, ear
noi n'amu avutu nici unu dreptu; ca fondede bisericesci,
de-si pe tempulu acel'a s'au infiintatu din averile Mitropoli-
tiloru si Episcopiloru repozati, pe candu amu fostu noi cu
ei subt aceiasi Mitropoliti si Episcopi, suntu eschisivu ale
Serbiloru, câci numai natia serbesca au avutu ierarchia, dar
nu si cea romana.

Multiamita Provedintiei, ca Parintiele si Domniele Sale
asia pe fatia marturisescu astadi cugetele loru, câci prin acelea
documenteaza pe de plinu tractamentulu celu anticanonicu, sub
care amu gemutu noi preste un'a suta de ani, care tracta-

mentu este frate bunu cu tractamentulu fanarioticu alu ierar-
chiloru greci, sub care gemu inca si astadi correligionarii
Bulgari.

Asiediamintele Bisericeii noastre nu cunoscú nici o deose-
bire intre crestini, ci toturoru dau asemenea pusetiune, ase-
menea indatoriri, si asemenea drepturi. Ierarchi'a serbesca
inca astfelu au tractatu pe crestinii sei serbi si romani, adeca
au supusu pre crestini la o contributiune sub numele de con-
vintiune, ear pre Preoti la o dare sub numele de sidoxia, si
acést'a facea dotati'a concernintelului Episcopu, ear Mitropolitulu
prelanga acést'a dotatia au mai avutu si unu dominiu.

Noi Romanii asia scimú, ca unde suntu greutati egali, aco-
lo negresitu suntu si bunatati egali.

Fondede bisericesci, precum este sciutu, s'au formatu
din averile remase dupa AEppi si Eppi repozati, si din veniturile
Archidiceseloru si dieceseloru veduvite. Insa aceste venituri si
averi erau dela crestinii romani si serbi; asia dara cum sa nu
aiba si Romanii de acolo parte, candu au contribuitu la ele?

Insa Serbiiloru dicu: ca Archiepiscopii si Eppii, avendu venituri,
potu face cu ele cum vreau, câci acelea suntu ale personeloru loru,
si ce remâne dupa morte, aceea merge in cass'a nationala ser-
besca, si se face averea natiunei serbesci. Din acestu as-
sertu nu sta nici partea d'antâiu, nici a dou'a; partea d'antâiu nu
sta, câci Archiepiscopulu si Eppulu priimesce dotatia atatu pentru
trebuintiele personei sale fizice, catu si morale séu oficiose.
Acestu adeveru luatú din Canone numai decâtu arata, ca
Archiepiscopii si Eppii nu potú intrebuintia cu volnicia veni-
turile lorú, ci suntu datori a le intrebuintia si a le testa
in intiesulu Canoneloru, va sa dica: spre folosulu Bisericeii,
si a crestiniloru, spre scopuri filantropice si scolare, spre sus-
tinerea casei si dregatoriei archieresci, la care s'au deobli-
gatu prin juramentu. Asemenea partea a dou'a a assertului
nu sta, câci remasitiile averiloru Archiepiscopiloru si Eppiloru
nostri, precum si veniturile Archidiceseloru si dieceseloru ve-
dovite au intratu si intra in cass'a asia numita „inalienabila“, dar
nu in cass'a natiunei serbesci, pentru ca precum au existatu si exista
natiunea serbesca bisericesca, asia au existatu si exista si na-
tiunea romana bisericesca, si aceste doue natiuni bisericesci
au avutu unu fondu obstescu bisericescu cu numele de „fondu
inalienabilu“, si altu fondu iarasi obstescu cu numele de
„fondu clericalu.“ De aci se vede, ca Serbiiloru confunda na-
tiunea loru bisericesca cu cea genetica séu politica, despre ca-
rea aci nu este cuventu; de aceea nu este de mirare, déca ei
dintr'o idea obscura facu deductiuni inca si la alte idei obscure.
Si asia avemu noi Romanii dreptu la acele fonduri, câci amu
contribuitu la ele.

Mai dicu Archiereii si lumenii serbi, ca Ierarchi'a bise-
ricesca au fostu serbesca si garantata prin privilegiu ale sta-
panirei politice in favorea natiunei serbesci.

Noi la acést'a respundemu: ca intr'adeveru asia au fostu,
pâna candu nu s'au insotitu ei cu noi bisericesce, câci Mitro-
politulu acel'a, carele trebuia sa se alega din natia serbesca
dupa privilegiu, nu se alegea eschisivu prin Serbi, ci meste-
catu prin Serbi si Romani, si portá titlulu de Mitropolitulu alu
natiunei serbesci si romanesci din Provinciile austriace; câci
Eppii nu se alegeau numai din Serbi dupa privilegiu, ci si din
Romani; câci Prepositii Monastiriloru nu se puneau numai din
Serbi dupa privilegiu, ci fara deosebire de nationalitate; câci
legea Ungariei din 1791 art. 27 da dreptulu de cetatienu nu
eschisivu Serbiloru, ci toturoru locuitoriloru tieri de relegea
greco-orientala; de aci lamuritu urméza, ca Ierarchi'a aceea
serbesca, despre carea suna privilegiile serbesci, pré putinu
tempu s'au bucuratu de viétia, si cu acést'a n'avemu sa fa-
cemu nimicu, dar cu atatu mai multu avemu sa facemu cu a-
ceea, carea au fostu comuna a Romaniloru si a Serbiloru, si
pe langa acést'a convictiune remanemu cu tota tari'a, câci
avemu indatorire si dreptu, de órece asia ne invatia Bise-
ric'a.

(.) Vedi acést'a mai prelargu in Memorialulu tiparitu cu actele
Sobóreloru Bisericeii ardelene pag. 133.

In fine vine treb'a monastirilor, pe care Serbii Arhiepiscopului si lumeni afirma a fi averi serbesci, caci Serbii le-ar fi fundat. Ei in locu de documentele recerute in Canone spre dovedirea assertului lor si-iau refugiul la nati'a lor genetica, si dicu, ca nati'a asi'a scie, ca monastirile acelea sunt serbesci si fundate de Serbi.

Intr'adeveru acestu assertu este de totu lipsitu de basa sanetosa, de orece Serbii spre dovedirea lui nu pot aduce nici hart'a fundatiunala, nici potu areta tempulu fundarei acelor monastiri, nici iurisdictionea bisericésca, séu politica, cu a carei concessiune s'aru fi fundatu acelea. Insa ei mortisiu stau prelanga aceea, ca monastirile acelea sunt serbesci, se baséza pe povesti orale, si n'au grija de alte celea, cise lauda, ca fericiti sunt cei possidenti!

Noi Români si in privinti'a acést'a remanemu pe tere-nulu positivu alu Biserice, si fiindca istori'a bisericésca ne invatia, ca monastirile acelea sustau din vechime, candu numai Români au fostu in Banatu, si se tineau de ierarchi'a româna, si numai in tempii din urma, candu au descalecatu colonii serbi, si au castigatu ierarchi'a tocmai atunci, candu ierarchi'a nostra româna s'au împedecatu din partea politica, au devenitu subt ierarchi'a serbésca, carea le-au si serbisatu; pentru aceea afirmâmu, ca acele monastiri, si altele inca, care la a. 1774. s'au redusu in Banatu, au fostu romanesci, fundate de Români si pentru Români.

Noi nu ne radimâmu eschisivu pe nationalitatea acestor monastiri, cá de acolo sa deducemu in favóra nostra vre-unu dreptu necunoscutu in Biserica, caci persón'a si nationalitatea fundatoriului este la o monastire unu ce secundariu, ci punctulu nostru de manecare in acestu obiectu este luat din natura si scopulu Institutului monastirescu, caci aceste sante case au a dá adopostire calugariloru, si ocaziune crestinelor pentru mangaierea sufletésca.

Noi asi'a dara pretindemu noue acele monastiri, nu pentru aceea, cá cum noi amu luá monastirile cá proprietatea unei natiuni genetice, séu pentru aceea, caci fundatorii lor aru fi fostu Români, nu, ci caci ele s'au tinutu din vechime de ierarchi'a nostra româna, si au fostu locuri de adopostire pentru acei Calugari, cari erau chiamati a procurá crestinelor români mangaierea sufletésca, si caci acolo se perfectiunau Calugarii tineri destinati spre servitiuri mai inalte bisericesci in ierarchi'a nostra româna. Si astadi pentru ajungerea acestor scopuri adevératu bisericesci dorim noi acele monastiri, dar nu caci ele aru fi averea natiunii noastre genetice, cum vreu Serbii, negligendu partea cea sânta a monastiriloru, si vrendu a face capitalu finantialu pentru natiunea lor genetica.

Aceste alegâmu noi dupa invetiatur'a positiva a Bisericei noastre, care osandesce ori ce parere luata din aeru osandesce ori ce nediuéla de prioritate séu de donnia in lucruri bisericesci fatia cu fundatorii de Biserici si monastiri, dicendu: ca precum nime n'are dreptu asupr'a cruceiului, ce l'au donatu odata seracului, asi'a nici acel'a n'are dreptu asupr'a celoru ce au daruitu odata lui Domnedieu; vasa dica: in Biserica nostra nu esista dreptulu de Patronatu in acelu intielesu si in acea estensiune, precum lu vedemu la alte Biserici.

Standu astfelu obiectulu cestiunatu, si Canonele Bisericei noastre, sperâmu, ca Regimulu Maiestátiei Sele preainduratului nostru Monarchu va sci pe dreptu si usioru decide caus'a acést'a, caci Canonele bisericesci nu prejudeca ordinationiloru regimului din anulu 1783, in urm'a caror'a ne-au supusu Ierarchiei serbesci, precum nici ordinationile acelea gubernementale nu prejudeca Canónelor bisericesci, si va binevoi a ne eliberá cu o óra mai nainte de acésta vitrega ocarmuire bisericésca, cá cuventulu imperatescu din 24 Decembre 1864. sa se faca trupu!

Programu,

pentru afacerile adunârei generale V. care se va tiné de Asociatiunea transsilvana pentru literatur'a si cultur'a poporului românu la Abrudu in 15/27 Augustu 1865.

In 15/27 Augustu 1865 la 9 óre diminéti'a celebrarea S. Liturgii in bisericile romanesci si chiamarea Duchului sântu. Dupá amédi o sedintia preliminaru a Comitetului Asociatiunei; tempulu tinerei lu va hotári I. Presidiu.

Sedinti'a I. in 16/28 Augustu 1865.

1) Membrii Asociatiunei se aduna inainte de 9 óre diminéti'a in localulu destinatu pentru tinerea sedintielor si alegu o comisiune de 12 insi, spre a invitá pre Escellentia Sea D. Presiedinte la adunare.

2) Escellentia Sea D. Presiedinte deschide adunarea prin unu cuventu corespundietoriu scopulu adunârei.

3) La acestu cuventu raspunde unulu din membrii orasiului Abrudu insarcinatu cu acésta lucrare.

4) Indata dupa acest'a unulu din secretarii comitetului cetesce raportulu despre activitatea Asociatiunei desvoltata in decursulu tempului dela adunarea trecuta pâna in presentu si despre rezultatele ce se voru fi ajunsu. —

5) Bibliotecariulu Asociatiunei transsilvane române reportéza despre starea bibliotecii Asociatiunei.

6) Cassierulu si Controlorulu asternu bilantiulu venituriloru si speselor anuale, precum si starea averei intregi a Asociatiunei.

7) Se alege o comisiune de 5 membri, spre a censurá socotelele si a referá despre ele in a dóu'a sedintia.

8) Se alege si alta comisiune de trei membri, spre a conserie in intielesulu §§-loru: 6, 8 si 9. membrii cei noi intr'unu localu separatu, a incassá tacsele, a le admanuá casierului, si a reportá despre acést'a in sedinti'a a dóu'a.

9) Se alege si a trei'a Comisiune de 5 membri spre a pregati preliminarulu speselor pentru anulu venitoriu conformu cu lit. f.) g.) si h.) din §. 23, si a reportá despre elu in sedinti'a a dóu'a.

Aceste Comisiuni se voru constitui alegendu-si unu presiedinte si unu referinte, si voru tiné sedintiele lor in tempu potrivit.

10) Remanendu inca tempu, presiedintele dá voia la citirea disertatiuniloru scientificé séu artisticé din câte voru fi destinate spre acestu scopu. — Disertatiunile nu se iau la nici o desbatere.

Cei ce voru voi a tiné astfelu de disertatiuni voru fi datori in ajunulu adunârei generale a se presentá Escellentiei Sele D. Presiedinte alu adunârei spre a le dá ordine pentru citirea disertatiuniloru respective.

Sedinti'a II in 17/29 Augustu 1865.

1) Fiindca controlorulu D. cancelistu belicu Alessandru Bacu prin stramutarea lui oficiosa a fostu silitu a-si cere dimisiunea, si a se substitui prin unu membru suppletu alu Comitetului, — adunarea generala alege altu controlor. — Alegerea va urma si pentru acei membri ai Comitetului, cari si-aru dá dimisiunea; si cei noi alesi se instaléza de locu.

2) Adunarea priimesce reporturile Comisiuniloru si le dá in ordine la pertractare.

3) Se mai impartasiescu adunârei inca si alte proiecte séu motiuni din câte se voru fi infaciosiatu in decursulu tempului la presidiulu adunârei.

4) Se alegu membri onorari.

4) Se destina díu'a si locul adunârei generale a siésea.

6) Se mai dá ordine citirei mai departe a disertatiuniloru scientificé, ce voru fi mai remasu necetite din sedinti'a precedentu.

7) Se inchidu sedintiele cu îndatinatele cuventári.

Din sedinti'a Comitetului Asociatiunei transsilvane române tinuta la Sabiu in 2 Maiu 1865. *)

I o a n n e V. R u s u,

Secretarulu II.

Sabiu 27 Aprile. Elevii gimnasiului de statu de aici avura astadi serbatórea lor maiala. Fiindu tempulu fórte favoritoriu, „Dumbrav'a“ erá plina de cercetatori, chiar si din clasele cele mai de susu ale societátii sabiene. Elevii plecara diminéti'a la 7 óre cu musica si stéguri, si petrecura nainte de amédi cu preumblári, conversári si jocuri, eara dupa prándiu cu jocuri, cari tinura pâna sér'a. Din anfái'a privire se poteá convinge ori si cine, ca maioritatea eleviloru acestui gimnasiu o facu Români. Petrecerea fu vesela si cordiala.

Dobr'a 23 Aprile 1865. Aséra se sciri pe aici, ca fiulu Parintelui Protopopu Nicolau de Crainicu, Iulius de Crainicu, maturisantu in institutul gimnasialu din Bucuresci, in etatea sea prea tempuria numai in alu 19. anu alu vietiei sale s'a mutatu din lumea acést'a in 16 ale acestei lune, eara in 18 dupa ritulu nostru s'au asediatu trupulu lui in ocolulu bisericéi sântului Georgiu de acolo.

Tinerulu acest'a a patimitu de plumâni, care dupa aflarea mediciloru de acolo si le-a stricatu prin neobosit'a studiare si mult'a cetire. — Acestu tineru au studiatu si la gimnasiulu din Sabiu, eara dupa svatúrea fratiloru sei continuá studiele in susu amintitulu Gimnasiu din Bucuresci, fiindu totdeun'a intre cei eminenti, eara acum, precum se vede din testimoniulu de pe semestrulu scolaru I alu anului acestui'a, a fostu alu doilea eminente, eara pentru bolnavirea sea scutitu de studiere mai departe in acestu anu, totdeodata aflatu de cátra corpulu professoralu si de cátra directiunea gimnasiului maturisantu deseversitu.

Acestu tineru lasa in obida pre caruntulu seu parinte, carele immormentá 3 fii toti in vârsta, crescuti si invetiati

*) Celelalte diuarie române inca sunt rogate a priimi in columnele sale acestu programu.

pentru binele și folosul națiunii. — Nu va fi inima asiă împetră, carea nu va avea compatimire; nu va fi inima, carea nu se va obida, și acei cari nu voru lacrimă vedindu pre acestu parinte tanguindu-se după fiulu seu multu amatu; nu va fi nimenea, dăcu, care sa nu plânga audiendu pre acestu tata vaietandu-se și dicendu: „Mangaierea mea, bucuri'a mea, fiulu meu iubitu, multu te voiu plânga!” Acestu tineru lasa în obida trei frati și două sorori, dintre carii doi frati fiindu lângă densulu au luat parte și la petrecerea lui de aicea, — acești doi frati, d. Aronu de Crainicu, Revisoru scolaru, și d. Ioann de Crainicu Capitanu în armat'a româna în Bucuresci, cu amorulu celu fratiescu și pentru onôrea fratelui loru nu au crutiatu ori ce au fostu de lipsa pentru insanatosiarea lu, — eara după ce acest'a nu s'a potutu dobandi preste voia celui atotpotinte, — cele cuviinciose pentru unu tineru atâtu de eminente în portare, în fapte și în talente, au fostu implinite la mutarea lui de aici, la care immormentare au ceremoniatu Parintele Episcopu alu Husiloru Dionisia cu 6 preoti, și corpulu professoriloru cu colegii reposatului i-au datu ultim'a petrecere, multi dintre clasele cele mai mari au luat parte la acest'a petrecere, cunoscutii precum și amicii acestei familii de acolo toti i-au datu onôrea de pe urma, eara music'a militara a lancieriloru (Ulani) l'au petrecutu cu piesele de mersuri jalnice pâna la locul destinatu pentru immormentare. Simte dorere acest'a familia, simte perdere națiunea rapindu-se din bratiile ei unu tineru pregatitu pentru înflorirea și înaintarea națiunii sale, simtu cu dorere toti cunoscutii și amicii perderea unui fidelu amicu, cărui'a nu-i potemu alt'a dice, decâtu: Fia-i tierân'a usiôra, și memori'a eterna! — P. F.

C o s m ' a în 26 Aprile 1865. *) Cine citește în „Concordia“ nr. 25—384, corespundint'a din Teac'a, 31 Martiu 1865 a d. Gregoriu Vitêzu, se va convinge prea deplinu, ca între alte comune multe ale Ardealului, lipsite de bucate din deosebite cause, suntu și unele (19 comune curatu române) în cerculu adm. alu Milasiului.

D. corespundinte descrie cu puțin cuvinte destulu de chiaru lips'a, în care gemu locuitorii aceloru comune, asiă dice: — — „Convingendu-se despre deplorabil'a stare a locuitoriloru împinsi prin tristele evenimente la marginea desperârei“, și iar: — „Impartindu-se bucatele între toti locuitorii lipsiti, nu pôte sa ajunga mai multu, că 4 seu multu 6 dile“, (pôte dice un'a seu multu 2 dile, căci în unele comune unu tata cu tota famili'a sea, au capatatu un'a metreta, și si mai puțin); și iar în altu loc: . . membrii societâției umane din aceste 19 comune curatu române pentru venitoriu cadu la periciune! etc., ba mai înainte arata, ca cu câte mii de metrete de cucuruzu, și cu câte mii metre de grâu, aru poté locuitorii aceloru comune scapâ cu vietia.

Sum convinsu, ca d. corespundinte aru fi amintitu bucurosu, ca aru fi mare ajutoriu pentru locuitorii din cerculu adm. alu Milasiului, cându s'aru sistâ pâna la tempuri mai favoritoare încassarea contributiunii.

Cine citindu acestea nu s'aru convinge, ca d. corespundinte e strabatutu pâna în adunculu inimei de compatimirea aceloru seraci locuitori? Care crestinesce simțitoriu, citindu acestea, n'aru stâ a face totu ce-i este în potintia, spre usurarea sôrtei aceloru apesati?

Totu ce spre alinarea acelei crunte doreri, mi este în potintia, este, a arêtâ on. publicu, ca cine, în ce modu compatimesce? și staruiesce a eliberâ, pre acei lipsiti din încatusiarea, sub care gemu din Novembre încôce.

Între alti binefacatori, cari vedendu lips'a au și ajutatu, nu este a se numerâ și d. corespundinte din Teac'a, ba din contra credu, a nu dice prea multu dicendu, ca d. corespundinte au contribuitu la deplorabil'a sôrte a aceloru comune.

Déca cineva aru întrebâ, ca în ce modu a potutu d. corespundinte contribui spre marirea lipsei și aducerea la desperare a multoru locuitori ai aceloru comune, în scurtu i-asiu respunde, ca: prin executiuni nedrepte. Executiunile purcedu din urmatôrea cauza;

Onoratului publ. i va fi cunoscutu scopulu celu sântu alu locuitoriloru din Protopopiatulu Faragâului, prin care ei au voitu a-si arêtâ iubirea loru câtra cultur'a și spiritulu loru acomodatulu tempului presinte, scopulu adeca: de a radica cu poteri unite unu convictu în Blasiu, pentru mai multi investiacii din acelu protopopiatu.

Deci au subscrisu atâtu preoti câtu și mireni o summa anumita spre înfiintarea acestui convictu tractualu, însa nu care câtu i-au dictatu jurstârile și bun'a sea vointia, ci câtu prin multe cuvinte înbêtati li-a dictatu d. Corespundinte; asiă s'au întemplatulu cu unu preotu care au voitu a subscrie 15 fl. v. a. și si acesti'a cu subtragere dela famili'a sea cea

*) Priimim acésta corespundintia la repetitele staruintie ale d. coresp. în interesulu publicu pe responsabilitatea DSele. Red.)

rabdatôria de fôme, au trebuitu sa scrie 60 fl., altii 70 fl. și mai multu.

Cu înfiintarea acestui scopu sântu, au plenipotentiatu Tract. Faragâului pre d. corespundinte Grigoriu Vitêzu, în unu modu ne mai auditu.

Câci cine au mai subscrisu o plenipotentia facuta de plenipotentiatulu, alu cărui cuprinsu și limba subscriiloru e ne cunoscuta? Cine au mai auditu, ca în o societate, care are a dispune preste mii de florini, cu care este a se înfiintâ scopulu comunu, nu este unu comitetu organizatu și o controla câtu mai acurata, ba chiaru și cautiune din partea cassierului; cine au mai vedutu o astfelu de societate fără statute întarite și concese de vre-o autoritate mai înalta?

O astfelu de plenipotentia are D. Vitêzu, unu astfelu de comitetu alu Tract. Faragâului forméza persón'a D. Vitêzu; Domnulu Vitêzu e presedinte, e cassieru, e controlorulu, e secretariu, cu unu cuventu D. Vitêzu e totu, și acest'a prin plenipotentia data, a cărui cuprinsu și limba subscriiiloru nu le cunoscu. Și ce au facutu și face D. Vitêzu în urm'a acestei plenipotentie sie-si facuta?

Nimic'a bunu. Căci cum amu amintitu, nimenea au subscrisu câtu au cugetatu a subscrie și si solvi, și de aci au urmatu, ca acuma cându locuitorii acelu tractu suntu apesati de fôme și morburi, adusi la marginea desperârei, nu potu plati summele subscribe spre înfiintarea acelu convictu.

D. plenipotentiatu însa ce face?

Casséza sumele nu de buna voia subscribe prin executie.

Bucate sermanulu subscriitoriu n'au avutu, vitele si le-au vendutu spre a-si sustine câtu mai debilu vietia sea, și a familiei sale, și spre a plati cu restulu contributiunea, ear d. plenipotentiatu ia pamentulu, întru care bietulu economu au prevediata cu tempu scapare.

Esecutiile spre încassarea baniloru pentru convictulu Tract. Faragâu, se facu cu cea mai mare asprime, pentru 12 xr. v. a. executéza 1f. 20—30 xr. v. a. și neavendu poporulu bani, D. plenipotentiatu si comperâ prin comune pamenturi, și-si face mosii. —

Din partea Tract. s'a facutu prin Protopopulu tractualu pasii cuviinciosi spre delaturarea acestei baljocure, însa d. plenipotentiatu nu multu vrea a sci acum de Tractu.

Totu prin Protopopulu tractuala s'au rogatu d. Preoti ai tractului, de d. Assessoru alu judecâției singularie din Teac'a că sa nu mai deâ mâna de ajutoriu spre a executâ, însa respunsulu au fostu, ca oficiulu acelu nu se pôte amesteca în cause private. Causa priva'a spre a opri executiile, publica însa spre a le dá, nu e acest'a o cauza siôda?

Ce însa se face cu banii scosi prin executie? și câti s'au scos? Ce se face cu banii pâna acum'a priimti? etc., acelea le scie numai d. plenipotentiatu alu tractului.

Se aude de altmintrea, ca se dau lipsitiloru locuitori de pre acolo, în imprumutu, cu unu procentu variu și acomodatulu arbitriului.

Din acestea, on. lectoru, te vei convinge, ca nu amu disu prea multu.

Scopulu însa celu laudatu și sântu, este pâna acum'a blastematu cu lacrimi amare a mosiloru și buneloru desperate.

Ear ajutorulu, ce-lu voru priimi locuitorii aceloru comune, pôte sa fia numai unu motivu de speculatiune pentru altii.

Ch.

Varietati și noutati de di.

(Punerea în sicriu a clironomului de tronul rusescu.) În 14/26 Aprile după 7 ôre sêra Imperatulu Alessandru cu suit'a sea se duse în cas'a, unde jaccâ fiulu seu, și însusi puse corpulu lui în sicriu. Mortulu portâ uniform'a de generalu și adjutante imperatescu. Cantârile funebrale ale clerului investitu în cele mai pretioase vestminte avura unu efectu puternicu asupr'a poporatiunii din Nizza și a Rusiloru veniti din Parisu. Imperatulu cu fiii sei și cu demnitarii cei mari ai imperatei puse sicriulu pe caru; sicriulu erâ legatu întregu cu cercuri de auru curatu și portâ saki'a și capaculu militaru alu reposatului. În fruntea conductului erâ unu despartimentu de gendarmi calareti condusi de generalulu Coreard. Imperatulu Alessandru portâ uniform'a de generalu rusescu. Giolgiulu de mortu lu duceau de patru capete: principele Vasiliu Dolgorucki, contele Schuvaloff, admiralulu Bodowkow și d. Ockoneff dela ambasada din Parisu. După Imperatulu mergeau fratii reposatului și alti printi și demnitari mari, toti pe josu, după acei'a Imperatés'a Maria cu fiicele sele Alessandron'a și Niculaew'n'a, apoi dame de curte în două carete. Admiralulu Wesowski și doi oficiari superiori dela marina portau flamur'a reposatului, ear insigniele lui le duceau oficiari pe perinitie de catifea. Tôte autoritâțile francesc urtau. Din minuta în minuta se dederu salve de tunuri. La biseric'a rusesca Imperatulu cu fiii sei luara sicriulu de pe caru si-lu dusera în biseric'a pe unu catafalcu pomposu. Sub decurgerea ceremoniei funebrale Imperatulu și Imperatés'a invinsera dorerea loru, dar apoi nu mai potura; Imperatulu se sui pe catafalcu și sarutâ fiului seu fruntea și mân'a. Imperatés'a si culesse tôte poterile, se urcâ și dens'a pe catafalcu și dete fiului seu sarutarea cea mai depre urma, și totu sarutându-lu și iarasi sarutându-lu panacandulu Alessandru o retrase dela cadavrulu, de care nu se, mai potcâ despartii.

Privirea acest'avinse pre toti căti erau in biserică, asiă încātu nu se mai audiă alt-ceva, decâtu plausete, gemete și suspinuri. La 10 ore sér'a se re'ntorse famili'a imperatésca la resiedinti'a sea. In diu'a următoria, dupace se serbă parastasulu, se duse sicriulu la Viltfranc'a. Imperatulu cu marii-principi, Imperatés'a cu marile-princese și tôte autoritătile civile și militare lu insotira pâna la capel'a russésca de pe malulu mării. —

(O' imperatésca scapata de mórte prin — unu cersitoru.) Imperatés'a Charlota din Messicu (cumnat'a Imperatului nostru), esindu de curendu din Messicu cu caret'a, fu oprita de unu cersitoru, ce siedeá lângă drumu, care-i spuse, ca o ascépta talchari. D'abiă ispravise cuventulu, și 'n adeveru se și apropiá o potera de hoti. Imperatés'a indata dete ordinu de re'ntórcere, și d'abiă potú scapá pâna 'n cetate, alungandu-o hotii și tramitiendu puscaturi in urm'a eii. Ce se va fi 'ntemplatu cu bietulu cersitoriu, nu se spune. —

Principatele române unite.

„Independinti'a belgica“ aduce o scire de mare importantia, carea avem datorinti'a a o 'mpartasi, fâra de a avé si temeiri a o crede: ca adeca principele Cuz'a va sa mérga insusi in persóna la Constantinopole, pentru de a pledá in cele dóue mari afaceri ale Romaniei; capitulatunile intre pórt'a otomana și poterile marine europene asupr'a Principatelor române, și secularisarea monastirilor numite inchinate. Va fi și acest'a vr'o fabula jurnalistica; căci cum s'aru potriví acest'a cu demnitatea capului unui statu ?!

Din mai multe párti se pronunsiase ingrijirea seriósă, ca intrandu in primavér'a acest'a legea cea nóua rurala in activitate, tieranii români eliberati și deveniti insisi proprietari nu voru lucrá pamenturile, și ca astfel se voru periclitá culesurile (recoltele) dela véra și tómnă. „Monit ofic.“ grabesce a 'mprasciá ingrijirile acestea, spunendu, ca dupa scirile oficióse din mai bine de 22 judetie, pamenturile s'au lucratu și se lucréza cu staruintia, dupace guvernulu de tempuriu a luat mesurile de lipsa contr'a reletor, ce aru poté resultá din aplicarea defectuósă a nóuei legi rurale. —

Dupa o depesia telegrafica din Câmpulu lungu dto 20 Aprile ap'a Dembovitiei, topindu-se zapad'a pe munti, veniá mare si repede, — și astfelu capital'a Bucuresci de nou érá amenintata cu esundári, de cari acum de căti-va ani este cercetata atátu de greu, și acest'a se intempla tocmai intr'unu momentu, candu foile de acolo ne spuneau, ca s'au facutu lucrările de lipsa, pentru cá Bucurescii sa fia adapati cu apa buna și curata de beutu, ear locurile cu positiune mai josu sa fia scutite pe venitoriu de inundatuni.

„Trompet'a Carpatiloru“ ne spune, ceea ce noi spuseram inca mai nainte cetitoriloru nostri, ca inceperea postei române s'au amanatu dela 1 Maiu pâna pe 1 Iuniu, adauga in sa, ca maiorulu Liebrecht, inspectorele servitiului telegrafico-postalu, fiindu insarcinatu de guvernulu a intrá in negociatuni cu guvernulu Austriei pentru incheierea unei conventiuni postale internatiunale, a și plecatu la Vienn'a spre scopulu acest'a.

Dupa scirile mai nóue, Domnitorulu Luni in 19 Aprile, venindu dela Ruginós'a, au ajunsu la Iasi.

Prospectu politicu.

Tôte poterile europene se grabesce a manifestá staturiloru unite americane simtiemintele loru de condolentia pentru mórtea presiedintelui Lincoln. Engliter'a, Austri'a, Prussi'a, Itali'a, Franci'a, Belgiulu, Oland'a, au facutu manifestatuneele acest'a parte directu cátra regimulu americanu, parte indirectu cátra reprezentantii aceluia din capitalele respective. E de insemnatu, ca in Franci'a iniciativ'a la acésta manifestare trebui sa o iee partid'a oppositiunala a camerei, aretandu-si intr'o adresa cátra presiedintele mirarea sea, ca nu s'a conchiamatu o siediintia anumita spre scopulu acest'a. Americ'a pareca inca nici acum nu s'a potutu reculege de lovitur'a cea grea, ce a venitu asupra-i, și corespundintiele de acolo ne spunu ca câte-va zile dupa omorirea lui Lincoln și ranirea lui Seward au stagnatu lucrurile publice și sociale cu desevarsire. Curendu dupa facerea atentatului se prinsese unulu diu cei conjurati, care și marturisi, ca complotulu a fostu indreptatu nu numai asupr'a lui Lincoln, ci asupr'a ministeriului intregu. Criminalulu, ce incercá atentatulu asupr'a lui Seward, se prinse indata dupa sevarsirea faptei in cas'a sea propria, imbracatu in vestminte straine, și preste totu stropitu cu tina; confrontatu cu Seward tinerulu (carele n'a moritu, precum se latise faim'a, ci impreuna cu tatalu seu se afla pe calea insanetosiarei), și cu servitorii, toti recunoscura, ca aceluia é assassinulu. Numele lui é Suratt. Dupa unu telegramu mai nou și ucigatorulu lui Lincoln, Booth, fu apucatu la Maryland, dar improtivindu-se arestárei se, a fostu impuscatu. — Din câmpulu resboiului scirile suntu fôrte favoritoare pentru uniune; confedaratii perdura un'a din cele mai insemnate ale loru for-

taretie, Mobile, carea o luá Camby plina de arme și munitiune. —

Dupa foile americane, generalulu confederativu Johnston; radimulu din urma alu staturiloru de médiadi, aru fi capitulatu inaintea trupelor uniunei.

In peninsul'a pirenica domnesce cea mai mare iritatiune. O partida mare și tare va incorporarea Spaniei cu Portugali'a sub regele cestei din urma. E temere, ca va irumpe revolutiune generala și ca regin'a va fugi din tíera.

Intre guvernulu italianu și curi'a papala decurgu negociatuni, despre cari in sa ne vomu reservá referat'a pe candu vomu vedé și vre'unu fruptu alu acelor'a; multu se vorbesce de unu „concordatu“.

Imperatulu Napoleonu a sositu la Algeri'a. Un'a din cauzele, pentru cari se intardiá acésta caletoria, se crede a fi fostu faim'a despre unu complotu pregatitu la Lyonu de Poloni și Italiani, și 'n adeveru se dico, ca la unu pirotehnicu (focariu) a fostu o esplosiune, fâra de a-si fi potutu dá acest'a séma de elu in modu multiamitoriu. — In corpulu flegislativu s'au inceputu in 3 Maiu c. n. desbaterea asupr'a contingentului militariu pe an. 1865. Guvernulu cere 100,000 feciori; camer'a se crede ca va incuviintiá 80,000. —

In camer'a prussésca se desbate organisarea militara cu multu focu și cu viia participare a intregi populatiuni. Proiectulu regimului in acésta privintia cu o majoritate imposita, aprópe de unanimitate. Camer'a votá o adresa de condolentia pentru mórtea lui Lincoln și o predece solulu americanu prin o deputatiune. Solulu multiamu in numele guvernului și alu poporului uniunei pentru simpatiele unui corpu atátu de 'naltu și atátu de emininte in tóta privintia. Apoi deplorandu perderea cea mare causata prin mórtea lui Lincoln; accentuá meritulu celu mare alu Germaniloru din Americ'a pentru caus'a uniunei, și dise, ca Americ'a nu va uitá nici candu, ce au facutu Germanii pentru dens'a. Sevard, dise, se afla mai bine; mórtea lui aru fi fostu o perdere mai asemenea cu a lui Lincoln. Prin mórtea lui Lincoln politic'a nu va suferi nici o schimbare. Celu mai mare meritu alu lui Lincoln este, ca elu a fostu esecutorulu celu credinciosu alu vointiei poporului.

14—3 CITATIUNE EDICTALA.

Ioann Tiu, carele de trei ani și mai bine a parasitu cu necredintia pe legiut'a sea sotia Mari'a Nicolau Peligradu, — amendoi din Brasiovu, de legea gr. or. — se provóca prin acésta, cá, dela dat'a de josu, in terminu de unu anu și o di sa se infatsieze negresitu inaintea Scaunului Protopopescu I. alu Brasiovilui, căci la din contra se va dá hotarire la acti'a sotiei lui și in lipsa-i.

Brasiovu 15 Aprile 1865.

Iosifu Baracu,
Adm. protopopescu.

Nr. 13—3 CITATIUNE EDICTALA.

Nicolau Mitocu, carele de trei ani și mai bine a parasitu cu necredintia pe legiut'a sea socia Ann'a Nicolau Gridu, amendoi din Brasiovu, de legea gr. or., se provóca prin acésta, cá in terminu de unu anu și o di sa se infatsieze negresitu inaintea Scaunului protopopescu I. alu Brasiovilui; căci la din contra se va dá hotarire la acti'a sotiei lui și in lipsa-i.

Brasiovu 17 Apriliu 1865.

Iosifu Baracu,
Adminstr. protopopescu.

Nr. 15—1 ANUNCIU.

A esitu de curendu de sub pressa și se póte procurá dela tipografi'a S. Filtsch in Sabiiu:

„Instructiune pentru tinerea in evidintia a provisoriiului de darea dupa pamentu.“

Pretiuulu, cu computarea espedarei prin posta, 60 cr. v. a.

Acésta instructiune, carea pentru rectificarea possessiunei de pamentu, a devenitu astadi pretotindeni multu trebuinciósa, e tiparita in tôte 3 limbile patriei și e provediuta cu formulariele necesarie. Doritorii suntu postiti a tramite incóce franco câte 60 cruceri de esemplariu, și de aici li se voru espedá apoi esemplarele iarasi franco, sub legatura, cu tóta acurateti'a.

Burs'a din Vienn'a 28 Aprile (10 Maiu) 1865.

Metalicele 5%	71 50	Actiile de creditu	185 20
Imprumutulu nat. 5%	76 15	Argintulu	107
Actiile de banca	802	Galbinulu	5 14

Editur'a și tipariulu tipografiei archidiecesane.